

Geologian tutkimuskeskus
Mineraalitalouden ratkaisut

Valtiovarainministeriö

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI KAIVOMINERAALIVEROLAIN MUUTTAMISESTA

Geologian tutkimuskeskus (GTK) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta. **Tämä lausunto korvaa GTK:n aiemmin (6.8.2025) lausuntopalvelu.fi-palveluun jättämän lausunnon.**

GTK:n näkemyksen mukaan sivuvirtojen rajaaminen kaivosmineraaliveron ulkopuolelle luonnoksessa esitetyllä tavalla selkeyttää verotusta merkittävästi ja kohdentaa sen aiempaa tarkoituksenmukaisemmin. Uudistus vastaa kahteen seikkaan, joihin GTK kiinnitti huomiota lausunnossaan Verohallinnon päivitetystä ohjeesta kaivosmineraaliverotuksesta (18.12.2024):

- Nykyisen kaivosmineraaliverolain mukaan metallimalmikaivokset maksavat arvoon perustuvan veron lisäksi myös malmin louhintamäärään perustuvan veron, koska metallimalmi sisältää aina vähintään pieniä määriä muita kaivosmineraaleja kuin lain liitteen metalleja. Noin 30 miljoonan malmitonnin nykyinen vuosilouhinta aiheuttaa metallimalmikaivoksille yhteensä noin kuuden miljoonan euron verorasituksen mineraaleista, joita ei todellisuudessa hyödynnetä tuotteissa ja joiden arvo on hyvin vähäinen.
- Kaikki teollisuusmineraaleja rikastavat kaivosyhtiöt maksavat malmin louhintamäärään perustuvan veron lisäksi arvoperusteista kaivosmineraaliveroa, mikäli rikastukseen päätyy lain liitteen metalleja – vaikka niitä ei lopulta hyödynnettäisi tuotteissa.

Näitä seikkoja ei ollut huomioitu alkuperäistä lakia valmisteltaessa, koska ne eivät käyneet sellaisenaan ilmi hallituksen esityksessä (HE 281/2022 vp) eikä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä (VaVM 39/2022 vp). Nyt ehdotetut muutokset vaikuttavat yllä esitettyihin tilanteisiin siten, että veroa maksetaan vain tosiasiallisesti hyödynnetyistä mineraaleista.

8.8.2025

GTK/502/00.17/2025

GTK pitää järkevänä, että metallimalmikaivokset eivät enää maksa veroa myöskään niistä rikastukseen päätyvistä lain liitteen metalleista, joita ne eivät lainkaan tuota. Silti esitetty raja ei vaikuta kaivosmineraaliveron kokonaistuottoon, sillä se määräytyy ensisijaisesti uusien verotasojen perusteella.

Sivuvirtojen rajaamisella on lisäksi se vaikutus, että jatkossa uusien metallien lisääminen kaivosmineraaliverolain liitteeseen ei automaattisesti vaikuttaisi useiden kaivosyhtiöiden verotukseen, mikäli ne eivät näitä metalleja hyödynnä. Tästä syystä GTK katsoo, että nyt esitetyn rodiumin lisäksi voitaisiin tässä yhteydessä harkita myös raudan lisäämistä liitteeseen, sillä Hannukainen Mining on ilmoittanut tavoitteekseen tuotannon käynnistämisen vielä tämän vuosikymmenen aikana (1).

Sivuvirtojen poissulkemiseen liittyen GTK haluaa nostaa esiin kysymyksen, aiheutuuko myös malminlouhintamäärään perustuva vero seuraavissa tilanteissa:

- metallimalmikaivoksen tuotteessa on mukana metallisulfidimalmista peräisin olevaa rikkiä
- yksi metallimalmikaivoksen tuotteista on rikkirikaste (rikkikiisurikaste)

Luonnoksessa poissuljettavat sivuvirrat on määritetty kaivosmineraaleiksi, ”joita ei lainkaan oteta talteen tai tuoteta kyseisessä kaivoksessa”. Rikki ja rikkiä sisältävät mineraalit ovat kaivoslaissa määriteltyjä kaivosmineraaleja, eikä niitä ole mukana kaivosmineraaliverolain liitteessä. Jos rikin mukanaolo metallimalmikaivoksen tuotteessa tai rikkirikasteen tuottaminen lain liitteen metalleja tuottavassa kaivoksessa johtavat myös malminlouhinnan määrään perustuvaan veroon, onko asia otettu huomioon uusia verotasoja määritettäessä? Ellei näin ole tehty, verotasot on määritettävä uudelleen, koska muuten verotuotto voi ylittää uuden verotuottotavoitteen useilla miljoonilla euroilla. Tämä korostuu erityisesti nyt, kun muiden kaivosmineraalien määrärojalta on luonnoksessa kolminkertaistettu 0,6 euroon/tonni. GTK pitää erittäin tärkeänä, että kaivosmineraaliverolaista pyritään poistamaan tulkinnanvaraisuus.

GTK pitää järkevänä myös sitä, että ennen alkuperäisen kaivosmineraaliverolain voimaantuloa syntyneiden rikastushiekkojen hyödyntäminen ei aiheuta veroseuraamuksia. Tämä voi toimia kannustimena näiden rikastushiekkojen hyödyntämiselle.

Kaivosmineraaliveroon esitetään luonnoksessa huomattavaa korotusta. Toisaalta vuonna 2024 voimaan tullut Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden asetus tavoittelee, että kunkin strategiseksi määritellyn 17 raaka-aineen kaivostuotanto kattaa vähintään 10 % EU:n kulutuksesta vuoteen 2030 mennessä. Suomen osalta huomio

8.8.2025

GTK/502/00.17/2025

kiinnittyy erityisesti niihin strategiaan raaka-aineisiin, joita Suomessa tällä hetkellä tuotetaan tai aletaan tuottaa: **kobolttiin, kupariin, nikkeliin, litiumiin ja platinaryhmän metalleihin**. *KU Levenin* ja *Eurometauxin* mukaan Euroopan kaivokset tuottavat jo nyt yli 10 % kuparin ja nikkelin arvioidusta vuoden 2030 kulutuksesta. Uusien hankkeiden myötä sama odotus koskee litiumia ja kobolttia (2).

GTK haluaa tuoda esiin Suomen merkittävän roolin EU:n strategisten raaka-aineiden tuottajana. Kaivosmineraaliveron korotuksella voisi mahdollisesti olla negatiivisia vaikutuksia kaivosten elinkaariin ja tuotantomäärien kehitykseen ja EU-tason tavoitteiden saavuttamiseen, mutta GTK ei pysty tätä tällä hetkellä syvällisesti arvioimaan. Myös KU Leuvenin ja Eurometauxin tietojen arviointi tässä vaiheessa on haasteellista, mutta marraskuussa 2025 Euroopan komissio julkaisee erilaisia ennusteita kriittisten raaka-aineiden kulutuksesta vuosina 2030, 2040 ja 2050 sekä päivitetyn kuvan strategisten raaka-aineiden kaivostuotannosta. Nämä tiedot luovat päivitetyn kuvan siitä, kuinka paljon eri strategisten raaka-aineiden kaivostuotannon pitäisi EU:ssa kasvaa vuoden 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi. Nykytilanteessa Suomen rooli on kuitenkin erittäin merkittävä lueteltujen metallien EU:n kaivostuotannossa kuparia lukuun ottamatta:

- Suomi on ainut EU:n maa, jossa on käynnissä olevaa koboltin kaivostuotantoa
- Suomi on EU:n selvästi suurin platinaryhmän metallien tuottaja ja nikkelin tuottaja
- Suomesta on tulossa EU:n ensimmäinen akkulaatuksen litiumin tuottaja.

ALAVIITTEET

(1) <https://hannukainenmining.fi/luvitustilanteen-ajankohtaistiedot>

(2) Kuva 'European metal mining in 2030 as % of needs' sivulla <https://www.reuters.com/markets/commodities/eu-sets-critical-mineral-goals-faces-struggle-hit-them-2023-12-18/>

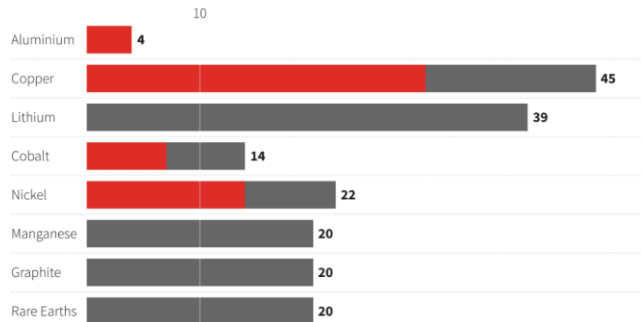
8.8.2025

GTK/502/00.17/2025

European metal mining in 2030 as % of needs

Indicative projections in range, with less certainty about future projects - EU mining target is 10%

● Today's capacity ● Planned projects

Europe = EU + EEA
Source: KU Leuven/Eurometaux
Reuters Graphics

Tämä lausunto on sähköisesti allekirjoitettu

Geologian tutkimuskeskus

Hannu Lahtinen,

Johtaja

Raaka-aineiden saatavuus

Hanna Leväniemi,

Yksikön päällikkö

Mineraalitalouden ratkaisut

JAKELU:

Operatiivinen johto

GTK:n kirjaamo

Ryhmäpäällikkö Mika Posio

Erikoisasiantuntija Jussi Pokki

Geologian tutkimuskeskus | Geologiska forskningscentralen | Geological Survey of Finland

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende